
HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P8_TA(2017)0379

Lapsiavioliittojen lopettaminen

Euroopan parlamentin päätöslauselma 4. lokakuuta 2017 lapsiavioliittojen lopettamisesta (2017/2663(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen ja erityisesti sen 16 artiklan ja muut YK:n ihmisoikeussopimukset ja -välineet,
- ottaa huomioon YK:n yleiskokouksen 20. marraskuuta 1989 hyväksymän lapsen oikeuksien yleissopimuksen,
- ottaa huomioon 27. marraskuuta 2014 antamansa päätöslauselman YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen 25. vuosipäivästä¹,
- ottaa huomioon kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan YK:n yleissopimuksen 16 artiklan,
- ottaa huomioon kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 23 artiklan,
- ottaa huomioon taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 10 artiklan 1 kohdan,
- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 9 artiklan,
- ottaa huomioon sukupuolten tasa-arvoa ja naisten vaikutusvallan lisäämistä käsittelevän yhteisen valmisteluasiakirjan ”Gender Equality and Women’s Empowerment: Transforming the Lives of Girls and Women through EU External Relations 2016–2020”,
- ottaa huomioon 26. lokakuuta 2015 annetut neuvoston päätelmät sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevasta toimintasuunnitelmasta (2016–2020),

---

¹ EUVL C 289, 9.8.2016, s. 57.

- ottaa huomioon ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan EU:n toimintasuunnitelman vuosiksi 2015–2019,
  - ottaa huomioon vuonna 2017 hyväksytyt EU:n suuntaviivat lapsen oikeuksien edistämiseksi ja suojaamiseksi (”Kaikki lapset mukaan”),
  - ottaa huomioon kehityspolitiikkaa koskevan eurooppalaisen konsensuksen, jossa korostetaan unionin sitoutuneen ihmisoikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamiseen kestäväen kehityksen toimintaohjelman (Agenda 2030) mukaisesti,
  - ottaa huomioon naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen (Istanbulin yleissopimus) 32 ja 37 artiklan ja 59 artiklan 4 kohdan,
  - ottaa huomioon YK:n väestöohjelmarahaston (UNFPA) vuotta 2012 koskevan, lapsiavioliittoja vastustavan selonteon ”Marrying Too Young – End Child Marriage”,
  - ottaa huomioon työjärjestyksen 128 artiklan 5 kohdan ja 123 artiklan 2 kohdan,
- A. toteaa unionin sitoutuneen lapsen oikeuksien edistämiseen ja katsoo, että lapsi-, varhais- ja pakkoavioliitot loukkaavat näitä oikeuksia; toteaa unionin sitoutuneen siihen, että se suojelee ja edistää kattavasti lapsen oikeuksia ulkopolitiikassaan lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen, sen valinnaisten pöytäkirjojen sekä muiden asiaa koskevien kansainvälisten normien ja sopimusten mukaisesti;
  - B. toteaa, että lapsi-, varhais- ja pakkoavioliittoja pidetään ihmisoikeuksia koskevassa kansainvälisessä oikeudessa haitallisina käytäntöinä ja että niihin liittyy usein naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa vakavaa väkivaltaa, kuten lähisuhdeväkivaltaa;
  - C. toteaa, että lapsi-, varhais- ja pakkoavioliitot vaikuttavat tuhoisasti naisten ja tyttöjen oikeuksien toteutumiseen ja käyttämiseen ja tyttöjen terveyteen, mukaan lukien raskausajan vakavien komplikaatioiden ja hi-virustartuntojen riski; toteaa tällaisten avioliittojen altistavan tyttöjä seksuaaliselle hyväksikäytölle, perheväkivallalle ja jopa kunniamurhille;
  - D. pitää erittäin huolestuttavana, että Yhdysvalloissa on otettu uudelleen käyttöön niin sanottu global gag -sääntö ja laajennettu sitä, koska sillä leikataan rahoitusta järjestöiltä (kuten UNFPA:lta), jotka tarjoavat lapsiavioliittoihin joutuneille tytöille perhesuunnittelua sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyttä koskevia palveluja, jotta voidaan vähentää hi-virustartuntojen ja teiniraskauksista aiheutuvien komplikaatioiden riskiä;
  - E. toteaa, että lapsi-, varhais- ja pakkoavioliitoilla kiistetään perimmiltään asianomaisten oikeus omaan kehoonsa ja sitä koskeva itsemääräämisoikeus sekä oikeus fyysiseen koskemattomuuteen;
  - F. pitää lapsiavioliittoja pakkoavioliiton muotona, koska lapset eivät ikänsä vuoksi kykene antamaan täyttä, vapaata ja tietoon perustuvaa suostumustaan avioliittoon tai sen ajankohtaan;
  - G. toteaa, että kehitysmaissa joka kolmas tyttö on naimisissa ennen 18. syntymäpäiväänsä ja joka yhdeksäs alle viisitoistavuotiaana; toteaa tyttöjen olevan suurimmassa vaarassa, koska 82 prosenttia lapsiavioliittoon joutuneista lapsista on tyttöjä;

- H. toteaa, että lapsimorsiamiin kohdistuu voimakkaita sosiaalisia paineita hedelmällisyyden todentamiseksi, joten teiniraskaudet ja toistuvat raskaudet ovat heidän kohdallaan todennäköisempiä; toteaa, että raskauden ja synnytyksen aikaiset komplikaatiot ovat 15–19-vuotiaiden tyttöjen yleisin kuolinsyy matalan tulotason ja keskitulotason maissa;
- I. toteaa lapsi-, varhais- ja pakkoavioliittojen kytkeytyvän suureen äitikuolleisuuteen, vähäisempään perhesuunnitteluun ja ei-toivottuihin raskauksiin ja merkitsevän yleensä tyttöjen koulunkäynnin lopettamista; toteaa, että lapsi-, varhais- ja pakkoavioliittojen lopettaminen on tuotu vahvasti esille kestävän kehityksen toimintaohjelmassa 2030 sekä kestävän kehityksen tavoitteessa 5 ja alatavoitteessa 5.3; toteaa, että tällaiset avioliitot on todettu selkeästi sukupuolten tasa-arvon toteutumisen ja naisten vaikutusvallan lisäämisen esteiksi;
- J. toteaa, että lapsi-, varhais- ja pakkoavioliittojen lopettaminen kuuluu unionin ulkoisten toimien ensisijaisiin tavoitteisiin naisten oikeuksien ja ihmisoikeuksien edistämisen saralla;
- K. toteaa, että yli 60 prosenttia kehitysmaiden lapsimorsiamista on jäänyt ilman virallista koulutusta, mikä merkitsee sukupuolista syrjintää; toteaa, että lapsiavioliitoissa riistetään kouluikäisiltä lapsilta oikeus opetukseen, jota he tarvitsevat voidakseen kehittyä yksilöinä, valmistautua aikuisuuteen ja olla aktiivisesti mukana yhteisössä;
- L. toteaa, että ongelma ei rajoitu pelkästään kolmansiin maihin, vaan sitä ilmenee myös unionin jäsenvaltioissa;
- M. ottaa huomioon, että unioni päätti äskettäin allekirjoittaa Euroopan neuvoston yleissopimuksen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin yleissopimus);
- N. toteaa, että Istanbulin yleissopimuksessa pakkoavioliitot luokitellaan naisiin kohdistuvan väkivallan muodoksi ja edellytetään, että lapsen pakottaminen avioliittoon ja hänen houkuttelemisensa ulkomaille avioliittoon pakottamista varten kriminalisoidaan;
- O. toteaa, että jäsenvaltioiden ja unionin tasolla ja kansainvälisellä tasolla on saatavilla vain hyvin vähän tilastoja, jotka osoittaisivat lapsi-, varhais- ja pakkoavioliitoja koskevan ongelman laajuuden unionin jäsenvaltioissa¹;
- P. toteaa, että äskettäisen muuttoliikekriisin myötä on ilmennyt uusia ulkomailta solmittuja lapsiavioliitoja ja että lapset ovat toisinaan olleet alle neljätoistavuotiaita;
- Q. toteaa, että naimisiin alle 18-vuotiaina menneet lapset keskeyttävät koulunkäynnin todennäköisemmin tai joutuvat todennäköisemmin köyhyyteen;
- R. toteaa aseellisten konfliktien ja epävakauden lisäävän merkittävästi lapsi-, varhais- ja pakkoavioliittojen määrää;
1. muistuttaa, että oikeuksiin perustuva lähestymistapa kattaa kaikki ihmisoikeudet ja sukupuolten tasa-arvon ja että unioni sitoutuu edelleen kaikkien ihmisoikeuksien edistämiseen, suojelemiseen ja toteutumiseen sekä Pekingin toimintaohjelman,

---

¹ <http://fileserver.wave-network.org/home/ForceEarlyMarriageRoadmap.pdf>

kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen (CEDAW), Istanbulin yleissopimuksen ja sukupuolten tasa-arvoa ja naisten vaikutusvallan lisäämistä koskevan unionin toimintasuunnitelman tehokkaaseen täytäntöönpanoon kaikilta osin;

2. korostaa, että lapsiavioliitot loukkaavat lapsen oikeuksia ja ovat yksi naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan muoto; tähdentää, että ne olisi siksi tuomittava;
3. kehottaa unionia ja jäsenvaltioita saavuttamaan kestävä kehityksen toimintaohjelman 2030 tavoitteet ja torjumaan haitallisia tapoja tehokkaammin ja saattamaan tällaisia tapoja vaalivat vastuuseen teoistaan; kehottaa unionia ja jäsenvaltioita tekemään yhteistyötä YK Naiset -järjestön, YK:n lastenavun rahaston, UNFPA:n ja muiden kumppaneiden kanssa, jotta voidaan kiinnittää huomiota lapsi-, varhais- ja pakkoavioliittoihin keskittyen naisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen muun muassa koulutuksen, taloudellisen vaikutusvallan lisäämisen ja päätöksentekoon osallistumisen parantamisen avulla sekä kaikkien naisten ja tyttöjen ihmisoikeuksien, myös seksuaali- ja lisääntymisterveyden, suojelemiseen ja edistämiseen;
4. kehottaa unionia ja jäsenvaltioita parantamaan naisten ja lapsimorsiamien mahdollisuuksia saada terveystalvveluja, mukaan lukien seksuaali- ja lisääntymisterveyttä koskevat palvelut ja oikeudet;
5. kehottaa komission varapuheenjohtajaa / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa hyödyntämään kaikkia käytettävissä olevia välineitä ja kehittämään toimintapolitiikkaa, ohjelmia ja lainsäädäntöä, mukaan lukien poliittinen vuoropuhelu, ihmisoikeusvuoropuhelu, kahden- ja monenvälinen yhteistyö, kaikkien kauppa -strategiaa, GSP+-menettelyä ja muita välineitä lapsi-, varhais- ja pakkoavioliittoja koskevien käytäntöjen käsittelemiseksi ja kitkemiseksi;
6. kehottaa myös Istanbulin yleissopimuksen ratifioinnin perusteella unionia ja jäsenvaltioita soveltamaan yhdennettyjä oikeudellisia standardeja lapsiavioliittojen käsittelemiseen;
7. kehottaa unionia ja jäsenvaltioita tekemään yhteistyötä kolmansien maiden lainvalvontaviranomaisten ja oikeuslaitosten kanssa ja järjestämään koulutusta ja teknistä apua, jotta voidaan hyväksyä ja saattaa voimaan lainsäädäntöä, jolla kielletään varhais- ja pakkoavioliitot, mihin kuuluu avioliitolle asetettava vähimmäisikä;
8. korostaa, että lapsimorsiamia varten on otettava käyttöön erityisiä kuntouttamis- ja avustamistoimia, jotta he voivat jatkaa koulunkäyntiä tai opiskelua ja välttää varhaisavioliittoon liittyvät perheen asettamat ja yhteisölliset paineet;
9. korostaa, että on kohdennettava varoja lapsiavioliittojen vastaisiin ohjelmiin, joilla pyritään luomaan toimintaympäristö, jossa tytöt voivat hyödyntää kaikkia mahdollisuuksiaan, mukaan lukien opetuksen tarjoamat mahdollisuudet, koulunkäynnin keskeyttäneille tytöille suunnatut sosiaaliset ja taloudelliset ohjelmat, lastensuojelujärjestelmät, tyttöjen ja naisten turvakodit, oikeudellinen neuvonta ja psykologinen tuki;
10. pitää myönteisinä Daphne-ohjelmassa kehitettyjä hankkeita, joissa keskitytään uhrien auttamiseen ja lapsi-, varhais- ja pakkoavioliittojen ehkäisemiseen; katsoo, että tällaisia hankkeita olisi tehostettava, ja niihin olisi saatava riittävästi lisärahoitusta;

11. edellyttää, että epäedullisessa asemassa olevien yhteisöjen lapsiin kiinnitetään erityistä huomiota, ja korostaa, että on keskityttävä valistamiseen, koulutukseen ja taloudellisen vaikutusvallan lisäämiseen keinoina, joilla paneudutaan tähän ongelmaan;
12. korostaa, että on kehitettävä ja otettava käyttöön erityismenettelyjä, joilla varmistetaan pakolaislasten ja turvapaikkaa hakevien lasten suojeleminen lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen mukaisesti; kehottaa vastaanottavia maita varmistamaan pakolaislapsille täysimääräisen pääsyn koulutukseen ja edistämään mahdollisimman hyvin pakolaisten integroimista ja osallistamista kansallisiin koulutusjärjestelmiin;
13. edellyttää, että pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksissa otetaan käyttöön erityismenettelyjä, joiden avulla havaitaan lapsi-, varhais- ja pakkoavioliittotapaukset ja autetaan uhreja;
14. tähdentää, että unionin jäsenvaltioissa ilmeneviä lapsiavioliittotapauksia on valvottava asianmukaisesti ja yhdenmukaisesti ja että on koottava sukupuolittain eriytettyjä tietoja, jotta saadaan parempi käsitys ongelman laajuudesta;
15. painottaa virallisesti rekisteröityjen tapausten ja mahdollisten uhrien esittämien avunpyyntöjen määrän suurta epäsuhtaa, joka antaa aiheutta olettaa, että viranomaiset eivät kenties havaitse monia lapsiavioliittotapauksia; edellyttää, että sosiaalityöntekijöille, opettajille ja muulle mahdollisten uhrien kanssa tekemisissä olevalle henkilökunnalle annetaan erityistä koulutusta ja oppaita uhrien tunnistamiseen ja heitä tukevien avustamismenettelyjen käynnistämiseen;
16. kehottaa tehostamaan erityisiä hankkeita ja kampanjoita, jotka kuuluvat lapsi-, varhais- ja pakkoavioliittoja koskeviin unionin ulkoisiin toimiin; korostaa, että erityistä huomiota olisi kiinnitettävä valistuskampanjoihin ja kampanjoihin, joissa keskitytään naisten ja tyttöjen koulutukseen ja heidän vaikutusmahdollisuuksiensa lisäämiseen laajentumismaissa ja Euroopan naapurimaissa;
17. tähdentää, että unionin olisi tuettava ja kannustettava kolmansiä maita, jotta voidaan varmistaa, että kansalaisyhteiskunta voi hoitaa roolinsa ja että lapsi-, varhais- ja pakkoavioliittojen lapsiuhrit ja heidän edustajansa saavat oikeutta lapsiystävällisin keinoin;
18. tähdentää, että osana humanitaarista apua on rahoitettava hankkeita, joissa keskitytään sukupuoleen perustuvan väkivallan ehkäisemiseen ja hätätilanteita koskevaan koulutukseen, jotta voidaan lievittää lapsi-, varhais- ja pakkoavioliittojen uhreihin kohdistuvia paineita;
19. tähdentää, että humanitaarisissa kriiseissä ilmenevät lapsiavioliittoja koskevat riskitekijät on yksilöitävä ottamalla mukaan murrosikäisiä tyttöjä ja että naimisissa olevien tyttöjen tukeminen on sisällytettävä kaikkiin humanitaarisiin toimenpiteisiin jo kriisin alkuvaiheissa;
20. tuomitsee jyrkästi niin kutsutun global gag -säännön uudelleen käyttöön ottamisen ja laajentamisen Yhdysvalloissa ja pitää kyseisen säännön vaikutuksia naisten ja tyttöjen yleiseen terveydenhoitoon ja -oikeuksiin erittäin valitettavina; kehottaa jälleen kerran unionia ja jäsenvaltioita paikkaamaan rahoitusvajeen, jonka Yhdysvaltojen toimet aiheuttavat seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien saralla, ja käyttämään tällöin sekä kansallisia että unionin kehitysvaroja;

21. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden parlamenteille ja hallituksille.